

Udruga za promicanje održivog življenja

Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije
n/p: Ministrica Marija Vučković
Radnička cesta 80
10000 Zagreb

Zagreb, 22. travnja 2025.

Predmet: Zahtjev za provedbu ciljane analize PFAS spojeva i trifluorooctene kiseline (TFA) u vodi i okolišu, te zabrana upotrebe PFAS pesticida

Poštovana Ministrice Vučković,

Ovim putem obraćamo Vam se s hitnim zahtjevom za provedbu ciljane analize prisutnosti PFAS spojeva, a osobito trifluorooctene kiseline (TFA), u vodi i okolišu u Republici Hrvatskoj.

PFAS spojevi dolaze iz različitih izvora, no značajan udio u kontaminaciji voda i okoliša dolazi upravo iz poljoprivrednog sektora, i to kroz primjenu pesticida koji sadrže PFAS spojeve. TFA je izuzetno postojan proizvod razgradnje PFAS pesticida i F-plinova, a unatoč sve većem broju dokaza o njegovoj prisutnosti diljem svijeta, broj studija o njegovom utjecaju na zdravlje i okoliš još je uvijek nedovoljan.

Prema [Izješću](#) iz prošle godine Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA), odredila je dnevni unos TFA od 50 µg/kg tjelesne težine kao prihvatljiv, dok je Njemačka agencija za okoliš ([UBA](#)) taj prag 2020. godine snizila na 12,5 µg/kg/dan. Nizozemske vlasti predložile su graničnu vrijednost za TFA u pitkoj vodi od 2200 ng/L, ali preliminarne analize pokazuju da bi mnogi uzorci vode u EU mogli premašiti i ovu vrijednost.

Nizozemski RIVM je 2023. godine dodatno snizio prihvatljivi dnevni unos na svega 0,32 µg/kg/dan, temeljem novih spoznaja i s obzirom na toksični profil usporediv s drugim PFAS spojevima. Nedavna Bayerova [studija](#) dodatno potvrđuje reproduktivnu toksičnost TFA. Studije su pokazale teške malformacije kod kunića izloženih TFA tijekom trudnoće, što je dovelo do prijedloga da se TFA klasificira kao reprotoksična tvar kategorije 1B.

Postoji znanstvena nesigurnost oko toga može li se za TFA utvrditi *sigurna razina izloženosti*. Iako se neki pristupi temelje na pretpostavci da je riječ o tzv. "kemikaliji praga", sve je više pokazatelja da bi TFA mogla biti *kemikalija bez praga* – što znači da čak i vrlo niske doze mogu uzrokovati štetne učinke.

Unatoč svemu, TFA je pravno „nevidljiva“ – ne postoje obvezujući standardi za njezinu prisutnost u površinskim, podzemnim ni pitkim vodama na razini EU, a prema trenutnim procjenama, polovica uzoraka vode iz slavine premašuje granične vrijednosti ako se TFA uključi u parametar za "ukupne PFAS".

Udruga za promicanje održivog življenja

U tom kontekstu, pozivamo Ministarstvo da:

- **Hitno provede ciljane analize TFA i ostalih PFAS spojeva u uzorcima površinskih, podzemnih i pitkih voda, te u okolišu (tlo, sedimenti, vodeni organizmi);**
- **Objavi javno dostupne podatke o razinama TFA i drugih PFAS spojeva;**
- **Uključi TFA u nacionalne monitoring-programe za vodu i okoliš;**
- **Zatraži od Europske komisije uspostavu zakonskih standarda kvalitete vode za TFA;**
- **Zabrani upotrebu pesticida koji sadrže PFAS spojeve jer su alternative dostupne.**

Stručnjaci i organizacije civilnog društva ističu da “ljudi imaju pravo na zdravu vodu”, a države članice EU dužne su štititi okoliš i zdravlje svojih građana od kemijske kontaminacije.

Zahvaljujemo Vam na pažnji i molimo za Vaš hitan odgovor.

S poštovanjem,

Natalija Svrtnan, mag. ing. agr

Udruga [Zemljane staze](http://zemljane-staze.org)

Potpisnici pisma:

R. br.	Organizacija
1	Zemljane staze
2	Zelena Istra
3	Permakultura Dalmacija
4	LAG SAVA
5	Prijatelji životinja
6	Zeleni Osijek
7	Eko Liburnia
8	Eco Hvar
9	Zeleni klik!
10	Argonauta
11	ZMAG
12	Udruga Pjover

Udruga za promicanje održivog življenja

13	Zelena akcija
14	Hrvatski savez udruga ekoloških proizvođača
15	Udruga Biovrt - u skladu s prirodom
16	Brodsko ekološko društvo-BED
17	Udruga žena oboljelih i liječenih od raka SVE za NJU
18	Udruga Hyla
19	Udruga Tatavaka
20	Udruga Žmergo
21	Biom
22	Zeleni Forum
23	Udruga "Eko-Zadar"